

Folketingets Uddannelsesudvalg

Uddannelsesstyrelsen

Frederiksholms Kanal 26
1220 København K
Tlf 3392 5300
Fax 3392 5302
www.uvm.dk

17. december 2004

Svar på spørgsmål 8 (Alm. del - bilag 16):

I brev af 8. november 2004 har udvalget stillet mig følgende spørgsmål:

Spørgsmål 8:

”Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 16. oktober 2004 fra Landsforeningen Ligeværd, jf. alm. del – bilag 16.”

Svar:

Jeg har med stor interesse læst rapporten fra Landsforeningen Ligeværd og er meget opmærksom på de vanskeligheder, som nogle unge med særlige behov har i forbindelse med valg og gennemførelse af en ungdomsuddannelse.

Det ligger mig meget på sinde at finde en måde at hjælpe denne gruppe på den mest hensigtsmæssige måde. Men jeg vil også gøre opmærksom på, at det er min principielle holdning, at ungdomsuddannelse til denne gruppe skal foregå inden for rammerne af de ordinære uddannelser.

I medfør af lov 298 af 30. april 2003 om Vejledning om valg af uddannelse og erhverv etableredes pr. 1. august 2004 rundt om i landet 46 Ungdommens Uddannelsesvejledningscentre, de såkaldte UU-centre. Disse centres opgave er at yde vejledning i overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse.

Allerede i lovens § 1, stk.2 fremgår det at ".... Vejledningen skal i særlig grad målrettes unge med særlige behov for vejledning om valg af uddannelse og erhverv...". Med denne formulering påpeges en af de allervigtigste grunde til, at et næsten enigt Folketing står bag det ny vejledningssystem, der understreger vigtigheden af at yde en målrettet og prioriteret indsats over for den gruppe unge, som har vanskeligt ved at fastholde og gennemføre en uddannelse.

Med lov om Vejledning om valg af uddannelse og erhverv er det nu præciseret, hvem der har vejledningsansvaret, ikke mindst for de børn og unge, som har det allerstørste behov for vejledning. For alle disse børn og unge skal der fremover tilbydes en vejledning, som ikke alene fokuserer på uddannelse og erhverv, men også inddrager hele den unges livssituation.

Der er således afsat seks millioner kroner til en ny forsøgsordning, der skal gøre overgangen mellem folkeskole og erhvervsrettet ungdomsuddannelse lettere for unge med særlige behov. Ordningen går ud på, at den enkelte unge får tilknyttet en mentor, som skal give særlig vejledning i overgangen mellem skole og ungdomsuddannelse og sikre, at eleven får den nødvendige støtte til at fuldføre en ungdomsuddannelse.

Denne mentor-ordning kan være et særdeles effektivt redskab, når det drejer sig om at bryde den – uddannelsesmæssigt – negative sociale arv. Målgruppen er unge, der har personlige, sociale eller faglige problemer i en sådan grad, at de vil have vanskeligt ved at klare sig i uddannelsessystemet uden særlig støtte. Det kan være unge, der ikke er påbegyndt en ungdomsuddannelse efter folkeskolen, unge der har afbrudt en ungdomsuddannelse eller unge, der står over for at afbryde deres uddannelse.

Andengenerationsindvandrere udgør også en del af målgruppen, da erfaringen viser, at de i væsentligt større omfang end etniske danskere afbryder en ungdomsuddannelse.

Mentorerne skal være lærere, vejledere, socialrådgivere etc., der både er pædagogisk og vejledningsfagligt klædt på til opgaven.

Jeg vil endvidere henlede opmærksomheden på, at der er gode muligheder for specialpædagogisk bistand inden for det ordinære system, og jeg har netop etableret 23 nye korte uddannelser, som vil bidrage til et erhvervsuddannelsessystem, der tilgodeser alle unge. De korte uddannelser retter sig blandt andet mod unge, som ikke kan overskue at gå i gang med en længerevarende erhvervsuddannelse, ligesom en del af dem henvender sig til unge, der foretrækker en mere praktisk tilgang til uddannelse.

Der er ikke nødvendigvis brug for, at alle uddanner sig mest muligt. Men der er brug for, at alle uddanner sig *nok* og er parate til fortsat at udvikle deres kvalifikationer, for eksempel ved at bygge videre på uddannelsen senere i livet.

Der er nemlig en gruppe unge, som ikke kan eller vil binde sig til uddannelse tre til fem år ud i fremtiden. Mange af disse unge har modtaget specialundervisning i folkeskolen. I dag er der desværre en stor risiko for, at vi taber denne gruppe på gulvet, så de aldrig får en uddannelse. Det er

denne gruppe, en del af de nye erhvervsuddannelser er rettet i mod, og det er blandt andet denne gruppe, der er i fokus i Landsforeningen Ligeværds rapport

Generelt set er der derudover gode rammer for, at erhvervsskolerne både tids- og indholdsmæssigt kan tilrettelægge individuelle uddannelsesforløb med henblik på at tilgodese den enkeltes mulighed for at gennemføre en erhvervsuddannelse.

Dels kan grundforløbet have en fleksibel varighed på mellem 20 og 60 uger, og dels er der mulighed for at tilrettelægge individuelle uddannelsesforløb, som med godkendelse fra det faglige udvalg kan bestå af dele af en eller flere erhvervsuddannelser. Denne mulighed er bl.a. etableret med sigte på elever, som af forskellige grunde ikke kan leve op til alle kravene til en given erhvervsuddannelse, eller som har fundet en mulighed for i samarbejde med en virksomhed at tilrettelægge sin egen uddannelse.

I rapporten foreslås, at genindførelse af mesterlæren indgår i det foreslåede udredningsarbejde. Jeg skal gøre opmærksom på, at det allerede i dag er muligt at påbegynde sin erhvervsuddannelse i en virksomhed – den såkaldte praktikadgangsvej. Derudover har regeringen nedsat et udvalg, som ser på mulighederne for at etablere mere praktiske indgange til erhvervsuddannelserne. Udvalget afslutter sit arbejde i dette år, og jeg forventer, at regeringen kan fremlægge konkrete forslag til forbedringer i forlængelse af udvalgsarbejdet.

Endvidere vil det forsøg, der er iværksat med henblik på, at elever og virksomheder kan indgå fleksible uddannelsesaftaler, bidrage til, at der skabes flere praktikpladser, idet nogle virksomheder og brancher tilsyneladende har vanskeligt ved at indgå uddannelsesaftaler, der binder elev og virksomhed til hinanden i tre år. Derfor er det en fordel, at der nu bliver bedre mulighed for, at en virksomhed og en elev kan binde sig til hinanden i kortere tid. Det vil formentlig bidrage til, at flere af de allerede godkendte praktikvirksomheder vil indgå flere aftaler og give mulighed for, at flere virksomheder, som i dag ikke kan imødekomme alle de professionsfaglige krav, kan blive godkendt til at stå for dele af praktikken og sammen med andre virksomheder og skolen stå for et helt uddannelsesforløb.

Jeg vil desuden gøre opmærksom på regeringens redegørelse ”Anerkendelse af realkompetencer i uddannelserne”, som Undervisningsministeriet, Videnskabsministeriet, Kulturministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet står bag.

Hensigten med redegørelsen er at synliggøre og nyttiggøre borgernes kompetencer. Initiativet har fået navnet ”Realkompetencer”, fordi det handler om den enkeltes faktiske kunnen. Målet er, at alle borgere skal have lettere adgang til at bygge videre på deres kompetencer – uanset hvor eller hvordan disse er erhvervet. Målestokken er de anerkendte standarder, som uddannelsessystemet har sat i form af eksempelvis et svendebrev eller AMU-kurser. Relevant viden og færdighed fra f.eks. forskellige jobs, kurser eller frivilligt arbejde bør anerkendes for at kunne få adgang til en uddannelse, få merit i en uddannelse eller få udstedt et eksamensbevis.

Det er min forventning, at også den gruppe borgere, som Landsforeningen Ligeværd arbejder for, vil kunne profitere af en øget adgang til anerkendelse af realkompetencer, fordi de netop ofte erhverver kompetencer i anden sammenhæng end det formelle uddannelsessystem. En del af disse unge, som ikke umiddelbart ville være parat til at gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse, kan fx tilbydes ophold på en produktions-skole. Sammen med mulighederne for en realkompetencevurdering kunne det måske være et godt tilbud til nogle i denne gruppe.

Landsforeningen Ligeværds rapport rummer endvidere en række konkrete forslag til udredningsarbejder, lovændringer o.a. med henblik på at skabe muligheder for etablering af en ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. Jeg vil i den kommende periode drøfte rapportens indhold med mine embedsmænd.

Denne besvarelse fremsendes i 5 eksemplarer.

Med venlig hilsen

Ulla Tørnæs